

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Architektura późnoantyczna i wczesnobizantyńska

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Historia sztuki - przedmioty do wyboru Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Nauk o Sztuce Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 21HSZPWS.1300000K.16083.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Koordynator zajęć	Wojciech Brillowski	
Prowadzący zajęcia	Wojciech Brillowski	
Okres Semestr zimowy	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Seminarium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 6
Okres Semestr letni	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Seminarium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 6

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie studentów z węzłowymi problemami badań nad późnoantyczną i wczesnobizantyńską architekturą i urbanistyką.

Wymagania wstępne

Znajomość podstaw historii sztuki i kultury świata antycznego oraz Bizancjum na poziomie uniwersyteckim.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Zna podstawowe zagadnienia z zakresu materiałoznawstwa i technik budowlanych używanych w późnej starożytności i wczesnym okresie bizantyńskim.	HSZ_K1_W02, HSZ_K1_W03, HSZ_K1_W06, HSZ_K1_W07, HSZ_K1_W12	Wypowiedź ustna, Praca pisemna
W2	Potrafi wykazać się znajomością symboliki materiałów i form stosowanych w architekturze starożytnej i wczesnobizantyńskiej, a także wykorzystywanych w jej dekoracji motywów ikonograficznych z zakresu religii, mitologii oraz historii.	HSZ_K1_W01, HSZ_K1_W02, HSZ_K1_W03, HSZ_K1_W05, HSZ_K1_W07, HSZ_K1_W08, HSZ_K1_W13, HSZ_K1_W15	Prezentacja multimedialna, Praca pisemna
W3	Rozumie relacje dyscypliny z pokrewnymi dziedzinami humanistycznymi zajmującymi się dziejami architektury i urbanistyki omawianych okresów.	HSZ_K1_W01, HSZ_K1_W02, HSZ_K1_W03	Prezentacja teoretycznej pracy dyplomowej, Praca pisemna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi określić zakres zainteresowań historii architektury późnoantycznej i wczesnobizantyńskiej oraz wykazać się znajomością jej podstawowych metod badawczych.	HSZ_K1_U01, HSZ_K1_U02, HSZ_K1_U06	Prezentacja multimedialna
U2	Umie stosować podstawy aparatu bibliograficznego wykorzystywanego w piśmiennictwie naukowym i popularyzatorskim poświęconym starożytności i okresowi bizantyńskiemu.	HSZ_K1_U02, HSZ_K1_U03, HSZ_K1_U04, HSZ_K1_U06, HSZ_K1_U07	Prezentacja multimedialna, Prezentacja teoretycznej pracy dyplomowej, Praca pisemna
U3	Orientuje się w kluczowych zagadnieniach dotyczących urbanistyki starożytnej i bizantyńskiej.	HSZ_K1_U02, HSZ_K1_U05	Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	Potrafi analizować społeczne i kulturowe uwarunkowania architekta i jego dzieł.	HSZ_K1_K04	Wypowiedź ustna, Prezentacja teoretycznej pracy dyplomowej, Praca pisemna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Historia sztuki późnoantycznej i wczesnobizantyńskiej a archeologia architektury – charakterystyka dyscyplin oraz ich celów i metod.	W2, W3, U1, K1	Seminarium

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Materiały i techniki budowlane w starożytności i wczesnym okresie bizantyńskim.	W1, W2	Seminarium
3.	Urbanistyka antyczna i wczesnobizantyńska.	W3, U1, U2, U3	Seminarium
4.	Architektura publiczna a budownictwo prywatne w starożytności i okresie wczesnobizantyńskim.	U2, K1	Seminarium
5.	Antyczne i bizantyńskie piśmiennictwo o sztuce a teoria i praktyka architektury.	W3, U1	Seminarium

Informacje dodatkowe

Semestr zimowy

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Seminarium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Seminarium	Obecność, przygotowanie do zajęć, aktywność, przedstawienie w wyznaczonym terminie tematu pisemnej pracy zaliczeniowej (seminaryjnej lub licencjackiej).

Semestr letni

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Seminarium	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda badawcza (dociekania naukowego)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Seminarium	Obecność, przygotowanie do zajęć, aktywność, przedstawienie w wyznaczonym terminie pisemnej pracy zaliczeniowej (seminaryjnej lub licencjackiej).

Literatura

Obowiązkowa

1. J.C. Anderson, *Roman Architecture and Society*, Baltimore – London 1997
2. T.C. Bannister, "The Constantinian Basilica of Saint Peter at Rome", *Journal of the Society of Architectural Historians*, 1968, 27.1, s. 3-32
3. F.A. Bauer, "Urban Space and Ritual: Constantinople in Late Antiquity", *Acta ad Archaeologiam et Artium Historiam Pertinentia*, 2001, 15, s. 27-61
4. A. Busine, "From Stones to Myth: Temple Destruction and Civic Identity in the Late Antique Roman East", *Journal of Late Antiquity*, 2013, 6.2, s.325-346
5. *Companion to Byzantium*, red. L. James, Malden 2010
6. *Companion to Late Antiquity*, red. P. Rousseau, J. Raithel, Malden 2009
7. R. Cormack, *Byzantine Art*, Oxford 2018
8. S. Ćurčić, *Architecture in the Balkans from Diocletian to Süleyman the Magnificent*, New Haven - London 2010
9. K. Dark, J. Kostenec, *Hagia Sophia in Context: An Archaeological Re-examination of the Cathedral of Byzantine Constantinople*, Oxford - Philadelphia 2019
10. K. Dark, F. Özgümüş, *Constantinople: An Archaeology of a Byzantine Megapolis*, Oxford - Philadelphia 2013
11. H.W. Dey, *The Aurelian Wall and the Refashioning of Imperial Rome, AD 271-855*, Cambridge 2011
12. A. Głowa, "Spolia w budowlach konstantyńskich. Dekadencja, innowacja czy kontynuacja tradycji", *Vox Patrum* 2015, 35 (64), s.131-148
13. M. Greenhalgh, *Marble Past, Monumental Present: Building with Antiquities in the Mediaeval Mediterranean*, Leiden - Boston 2009
14. *Interpreting Transformations of People and Landscapes in Late Antiquity and the Early Middle Ages*, red. P. Diarte-Blasco, N. Christie, Oxford - Philadelphia 2018
15. R. Krautheimer, *Early Christian and Byzantine Architecture*, Harmondsworth 1979
16. R. Krautheimer, *Rome: Profile of the City, 312-1308*, Princeton 1980
17. E. Kitzinger, *Byzantine Art in the Making: Main Lines of Stylistic Development in Mediterranean Art, 3rd-7th Century*, London 1977
18. A.D. Lee, *From Rome to Byzantium, AD 363 to 565: The Transformation of Ancient Rome*, Edinburgh 2013
19. W.L. MacDonald, *The Architecture of the Roman Empire*, vol. 1-2, New Haven - London, 1982-1986
20. C.G. Malacrino, *Constructing the Ancient World: Architectural Techniques of the Greeks and Romans*, Los Angeles 2010
21. C.A. Mango, *Byzantine Architecture*, New York 1974
22. *Old Saint Peter's, Rome*, red. R. McKitterick et al., Cambridge - New York 2018
23. H. Saradi, "The Use of Ancient Spolia in Byzantine Monuments: The Archaeological and Literary Evidence", *International Journal of the Classical Tradition*, 1997, 3.4, s. 395-423
24. R. Taylor, *Roman Builders: a Study in Architectural Process*, Cambridge 2003
25. *Architecture of the Sacred: Space, Ritual, and Experience from Classical Greece to Byzantium*, red. B.D. Westcoat, R.G. Ousterhout, Cambridge 2012
26. A.M. Yasin, *Saints and Church Spaces in the Late Antique Mediterranean: Architecture, Cult, and Community*, Cambridge 2010

Dodatkowa

1. *Cambridge Companion to the Age of Constantine*, red. N. Lenski, Cambridge 2006
2. *Cambridge Companion to the Age of Justinian*, red. M. Maas, Cambridge 2005
3. A. Cameron, *The Mediterranean World in Late Antiquity, AD 395-600*, London - New York 2001
4. J.R. Curran, *Pagan City and Christian Capital: Rome in Fourth Century*, Oxford 2000
5. F.W. Deichmann, *Archeologia chrześcijańska*, Warszawa 1994
6. C. Jäggi, *Ravenna: Kunst und Kultur einer spätantiken Residenzstadt; die Bauten und Mosaiken des 5. und 6. Jahrhunderts*, Regensburg 2016
7. G. Ostrogorski, *Dzieje Bizancjum*, Warszawa 2008
8. A. Sadurska, *Archeologia starożytnego Rzymu*, t.1-2, Warszawa 1975-1980
9. *Social and Political Life in Antiquity*, red. W. Bowden, A. Gutteridge, C. Machado, Leiden - Boston 2006
10. *Świat rzymski w IV wieku*, red. P. Filipczak, R. Kosiński, Kraków 2015

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Semestr zimowy

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Seminarium	30
Przygotowanie do zajęć	30
Czytanie wskazanej literatury	60
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	20
Przygotowanie pracy dyplomowej	40
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 180
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Semestr letni

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Seminarium	30
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie pracy dyplomowej	90
Czytanie wskazanej literatury	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 180
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
HSZ_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy
HSZ_K1_U01	Absolwent/ka potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury artystycznej, potrafi przeprowadzić ich krytyczną analizę oraz interpretację w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, a także miejsca w procesie historyczno-kulturowym
HSZ_K1_U02	Absolwent/ka potrafi posługiwać się kluczowymi ujęciami teoretycznymi i metodami badawczymi oraz wykorzystywać je do analizowania zjawisk artystycznych w celu uzasadniania postawionych hipotez
HSZ_K1_U03	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje umiejętności w zakresie historii sztuki, korzystając z różnych źródeł i nowoczesnych technologii
HSZ_K1_U04	Absolwent/ka potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i w piśmie, na tematy dotyczące wybranych zagadnień historyczno-artystycznych, z wykorzystaniem różnych ujęć teoretycznych, korzystając zarówno z dorobku historii sztuki, jak i innych dyscyplin
HSZ_K1_U05	Absolwent/ka potrafi posługiwać się językiem specjalistycznym historii sztuki i porozumiewać się w sposób precyzyjny i komunikatywny zarówno z historykami sztuki, jak i odbiorcami spoza grona specjalistów
HSZ_K1_U06	Absolwent/ka potrafi prezentować własne analizy i interpretacje dzieła artystycznego, popierając je argumentacją w kontekście wybranych perspektyw teoretycznych, poglądów różnych autorów
HSZ_K1_U07	Absolwent/ka potrafi porozumiewać za pomocą różnych środków i technik komunikacji ze specjalistami w dziedzinie
HSZ_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce historii sztuki w systemie nauk oraz o jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi
HSZ_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce terminologię używaną w historii sztuki, zna jej źródła, potrafi ją zastosować
HSZ_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie terminologię, teorię i metodologię różnych subdyscyplin historii sztuki
HSZ_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie metodykę wykonywania typowych zadań, oraz normy i procedury stosowane w różnych obszarach badań historyczno-artystycznych
HSZ_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie praktykę stosowaną w różnych obszarach działalności artystycznej oraz techniki artystyczne
HSZ_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie ewolucję i przemiany form artystycznych reprezentatywnych dla różnych epok historycznych
HSZ_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie tendencje w rozwoju historii sztuki oraz posiada orientację w piśmiennictwie historyczno-artystycznym z danego zakresu
HSZ_K1_W12	Absolwent/ka zna i rozumie zasady budowy/kompozycji dzieł artystycznych
HSZ_K1_W13	Absolwent/ka zna i rozumie różne rodzaje inspiracji artystycznych
HSZ_K1_W15	Absolwent/ka zna i rozumie miejsce i znaczenie filozofii w relacji do historii sztuki oraz specyfikę przedmiotową i metodologiczną nauk humanistycznych